

11 PRÒSPER

M'he tornat una gran roca
 basculant sobre l'abís;
 fa segles que el sol em toca
 i l'huracà em porta avís
 que és la força que enderroca,
 però que amb mi es fa submís.

Temple d'alzines sureres:
 veig cimals i torreneres,
 no hi ha gent al meu redol;
 m'embriago de silenci
 mentre espero que comenci
 l'encesa posta de sol.

Sortiu, ara, dels vells nius,
 bruixes, dimonis i grius,
 a la sabàtica festa,
 ompliu la volta celeste,
 que jo sóc, entenebrit,
 el magià de la nit.

12 PASSEIG D'ANIVERSARI

Encara hi ha vials per passejar,
 però la mort n'ocupa tots els bancs.
 Riuen i juguen a saltar i parar
 nens atordits al caire dels barrancs.

He fet l'intent d'estar-me dret al pont
 que els barracots separa dels jardins.
 Ja del delit de fer de tastavins
 sols queda el pler de l'aigua d'una font.

Ara camino pel vell casc urbà
 mentre viatgen cap als seus destins
 els vells amics, les dones i els bocins
 del que era jo, de noi, perdut a l'alzinar.

13 TOT CALLA, TOT ES RESISTEIX

Tot calla, tot es resisteix;
 cada vegada es fa més i més ampla
 la solitud al meu entorn.
 Hi ha una font viva que no para
 mai de rajar: l'escolto
 de nit al cor de cada cosa.

14 BRANQUES

Tornem a ser
 branques del mateix bosc
 d'alzines i de roures.

No s'hi fan
 flors noves.

L'heura
 silenciosa apaga tota fressa
 de passos.

No hi penetra a penes
 el sol.

Tens molt de fred
 a l'hivern i ja no te'l saps treure.
 Les fulles se'ns confonen
 espessament.

Esperem la destralt
 del boscatel, sense por.

El poeta Joan Vinyoli (Barcelona, 1914 - 1984) va passar els estius de la seva infantesa i adolescència –des del 1922 fins al 1935– a Santa Coloma de Farners.

L'entorn humà i natural d'aquest poble i de la seva comarca deixarien en la seva sensibilitat un rastre que és com un corrent de fons ben perceptible al llarg de tota la seva obra, fins al punt que Vinyoli, en els seus poemes, canta el paisatge d'aquesta vila i mitifica aquells sojorns.

L'**Itinerari Poètic Joan Vinyoli** és una invitació a penetrar en el "domini màgic" de la poesia d'aquest extraordinari i fascinant poeta, un dels més autèntics i comunicatius de la poesia catalana de tots els temps.

L'itinerari transcorre pel Parc de Sant Salvador, espai d'extrema bellesa que ja va captivar l'infant i després l'adolescent Vinyoli, i que integra alguns dels elements paisatgístics que colpiren el poeta: riera, fonts, alzines sureres, salts d'aigua, camins, rocar, arbredes,... Consisteix en una selecció de setze poemes la lectura dels quals es localitza en diferents indrets del parc, en un recorregut circular d'uns 1500 metres aproximadament.

El conjunt dels poemes és representatiu de la riquesa temàtica i estilística de l'obra de Vinyoli i alhora mostra l'empremta que els feliços estius passats a Santa Coloma gravaren primer en el seu imaginari i, després, des de la nostàlgia, en els seus versos.

<http://joanvinyoli.udl.cat>

15 EL PRIMER ESTEL

Al fons de tot es dreça una muntanya
 prometedora, el dia ja finit.
 És bo no tenir sempre el que volem
 i bastir una cabana d'esperances:
 així, per l'entrellum, el primer estel
 fulgura net, silenciós incita,
 sense fer mal, a un goig que no turmenta
 que sigui breu; sabem que en esvanir-se
 serà tot lluminària el firmament.
 No em puc, doncs, plànyer de la meva sort;
 aquí m'estic ple de pressentiment
 d'una vida auroral sempre futura
 que és ara sols nit clara sense vent.

16 TEMPS

Torna'm, ah, torna'm als anys
 de la noiesa,
 amb els amics
 a la riera, amb els passeigs
 i les pistes de tennis
 i el ping-pong.
 No. No.

Torna'm a la furiosa
 passió que de mi va fer un altre.
 Ja no seré mai més el noi
 que feia jocs.

I me n'alegro.

Itinerari: Xavier Macià i Pep Solà

Dibuix: Isabel Mestras

Disseny gràfic: Albert Pons

Fotografies: Anna R. Monegal
 Arxiu Vinyoli

Diputació de Girona

Ajuntament de
 Santa Coloma de Farners

Generalitat de Catalunya
 Institució de les
 Lletres Catalanes

poesia

Itinerari poètic Joan Vinyoli

Parc de Sant Salvador

Santa Coloma de Farners

*Pel clar principi
 d'aquest poema plana un gran ocell
 que al cim d'un pic vaig veure a tocar,
 majestuosament volant, allunyar-se
 fent cercles.
 La resta
 records i paraules.*

Joan Vinyoli

santa coloma de farners joanvinyoli

1 D'UNA TERRA (VI)

És ara, quan la tarda va fonent-se
que penso en aquell sol de quan jo era infant,
i veig la clara vall plena de boira
i al fons la llisa mar blavosa i gran.
A l'indret on a mirar-la em parava
s'hi ajuntaven, en conflent suau,
els caminals rogens i tortuosos,
plens de silenci i de profunda pau!

Filla del cel, allà, la poesia,
un dia vaig trobar de bon matí:
en un tombant secret que jo sabia,
vora el torrent humit la vaig sentir.
Oh veu del rossinyol, tu em descobries
mons de bellesa, soledat i cel;
en aquell punt, dins l'ànima naixies,
meravellós, inconegut anhel.

2 EL POETA ADOLESCENT (IV)

Diré el contorn dels arbres i muntanyes,
la solitud, els somnis, el destí;
allò que és trànsit vers una altra vida,
la llum entre dos clars, vull retenir.

Com una rel desfent-se de la terra
cap a la llum d'inaccessibles astres,
així m'arrenca com el torb insomne
l'amor i em lliura a un altre.

3 PEL CAMÍ DELS MESOS DE L'ANY (fragment)

Entre ser poeta o simplement viure, hi ha una bella
possibilitat, que és viure poèticament. Això és el que
procuro des que vaig decidir no sojornar
definitivament enlloc i fer de caminant. [...]

Parteixo, doncs, altra vegada i novament em trobo
recorrent els viarans que duen als meus boscos.
Alzinars beneïts!, rouredes estimades! laberint pur on
es filaven els meus somnis! Juliol, Agost, déus
llenyataires, colpeixen, encara avui, com sempre, alts
arbres immortals, i jo escolto i em meravello sempre
de la puresa dels cops de les destrals invisibles. Entre
cop i cop sento només el crepitat feréstec del silenci
mentre camino sota les branques de foc verd. [...] Pel
reliesser que baixa des del trencat fins a la bocana del
gorg, l'estiu, a poc a poc, es despenja. Lianes, selva de
goig, quietuds meves! [...]

Amb aquests i altres pensaments volen els dies, i heus
ací que tot d'una el vent d'aram de la tardor tremola
sobre les muntanyes. Les ombres i teranyines del bosc
ens criden ara amb més pura veu.

Les fulles grogues
vacil·len o ja encatifen
els camins humits, vora
torrents amagats al
fons de les clotades.
Castanya i gla són a
l'abast com petits
tresors, com talismans,
com brases vegetals.

4 LA NIT I EL DIA

Baixem a les profundes
aigües del son a traficar amb els peixos
de la memòria

al menys distanciadament
possible,

no perquè et responguin
veus abissals,

tan sols el moviment
de l'aigua negra, sumptuosa, rica
de qui sap quins secrets.

Estranyes nits...
Albes després:

el ganivet del dia
clivella els finestrons, penetra, llis,
un fi corrent de llum,

voleien
llençols blanquíssims, grans ocells, posant-se
sobre els pallers cremant de groc,

el rec
brogent es precipita en el saltant,
que l'engoleix.

S'estenen blats fins a la ratlla
de l'horitzó.

Els cavalls es desboquen.

5 D'UNA TERRA (II)

M'alegrava d'anar sentint pel bosc
el so de la destral del llenyataire,
en la cremosa quietud de l'aire
fragant de ruda i fum de lligabosc.

Tu, llenyataire, com un déu abats
arbres de somni, de llegenda obscura,
en l'aire màgic de les soledats:
allà a l'estiu el ventijol murmura,
l'abella liba romanins fadats
i corre una aigua cristal·lina i dura.

6 CAP A LES DEUS

Sigues fidel
a les petites coses;
no t'és donat volar
sobre el callat abisme.
Pel fràgil pont suspès
del cant humil assaja
l'incert, boirós camí
d'aquesta a l'altra vora.

Caducues flors al prat,
un raig de sol efímer,
són ara talismans
que tot ho transfiguren.
Les portes del ponent
de bat a bat se t'obren;
per elles, riu amunt,
cap a les deus penetres.

Indesxifrables són
els signes que il·luminen;
el cant humil, però,
sovint els interpreta.

7 ELEGIA DE VALLVIDRERA (IV)

Ara puc dir: sóc a la font i bec,
i bec fins a morir-me
de set de voler més no sabent què,
que és així com no es mor
en veritat del tot: vivint en la fretura
d'alguna cosa sempre.

Sense
fretura, què seria de nosaltres,
aquests a qui fou dat el privilegi
de la santa follia de ser cantic,
vent desfermat, incendi
que es destrueix a si mateix, mentre salvades
queden les coses que tocà i més pures.

Oh, il·luminats! La nostra
comesa humil: obrir del tot orelles
al primigeni cant

i declinar.

8 L'ARBRE INCANDESCENT

Hem caminat solcuits per graves remorejants,
hem flairat els matins de vent salobre i d'espígol,
hem tocat els vermells enfervorits del vespre,
hem ressonat com cisternes buides
que es van omplint amb aigua de pluges ancestrals.

Hem explorat, hem descobert escales
molt dretes, de cargol, les hem pujat; a cada
graó perdent-nos per un altre temps,
cap a renéixer.

Hem arribat a dalt
del campanar: penjant-nos de les cordes,
hem tocat a destemps. Hem afollat les òlibes
i d'altres aus.

Hem travessat les nits
plenes d'espai, obertes, hem mirat abismes,
profunditats transparents.
Hem penetrat en coves de cristall de roca.

Un àgil foc se'ns entortolliga
com una serp per tot el cos i fa
de tu i de mi un sol arbre incandescent,
impropi de la terra.

9 PLATJA DURA

Són llaguts o balandres
els pensaments que em llisquen
pel llac de la memòria
de la cremada joventut?

Deixo que es trobin
paraules a l'atzar, deixo que em pugin
intensament records,
que encenguin fogueres,
que matin gels.

Camino encara sense crosses, menjo,
bec vi, m'agraden els llavis
incandescents.

A l'esplanada de l'ermita
s'hi feien arrossades.
Sé les graelles plenes
de carn i l'ombra
de les alzines sureres.

No compliquis
gaire més els records.

Demana justos
els mots indispensables
per fer sorgir la imatge de les coses
passades.

Deixa-les anar
com un estel
des d'un turó.

Les ones baten
feixugament damunt la sorra
bruta, negrosa, de la platja dura
dels anys viscuts.

10 TARDA FOSCA

Ets una tarda fosca amb crits vermells
al fons d'un bosc d'alzines negres.
Jo vaig cap al crepuscle
tentinejant,
carregat amb un gran feix de llenya
molt seca.

Vols ajudar-me a suportar aquest pes,
a encendre un petit foc
per escalfar-hi
les mans tan buides de tots dos?